

ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАЙБЛИЖЧІ ОЧІКУВАННЯ

Юськів К.О., здобувач вищої освіти
kirilyuskiv@gmail.com

Научний керівник: Курносенко А.О., асистент
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

Одним з вагомих показників стану економіки є рівень інфляції в країні.

Враховуючи, що внаслідок російського повномасштабного вторгнення, за попередніми оцінками Національного банку України (НБУ) [4], у 2022 році економіка України скоротилася приблизно на 30%, перед нами на найближчу перспективу стоїть завдання мінімізація ризиків дестабілізації економіки під час війни. Отже, спричинені даними подіями інфляційні процеси, сьогодні потребують пильної уваги фахівців та зваженої монетарної політики.

В Україні в довоєнні часи інфляційні коливання не були стабільними.

Амплітуда коливання рівня інфляції у період 2006-2021 рр. складала 43,5 відсоткових пункти (рисунок 1).

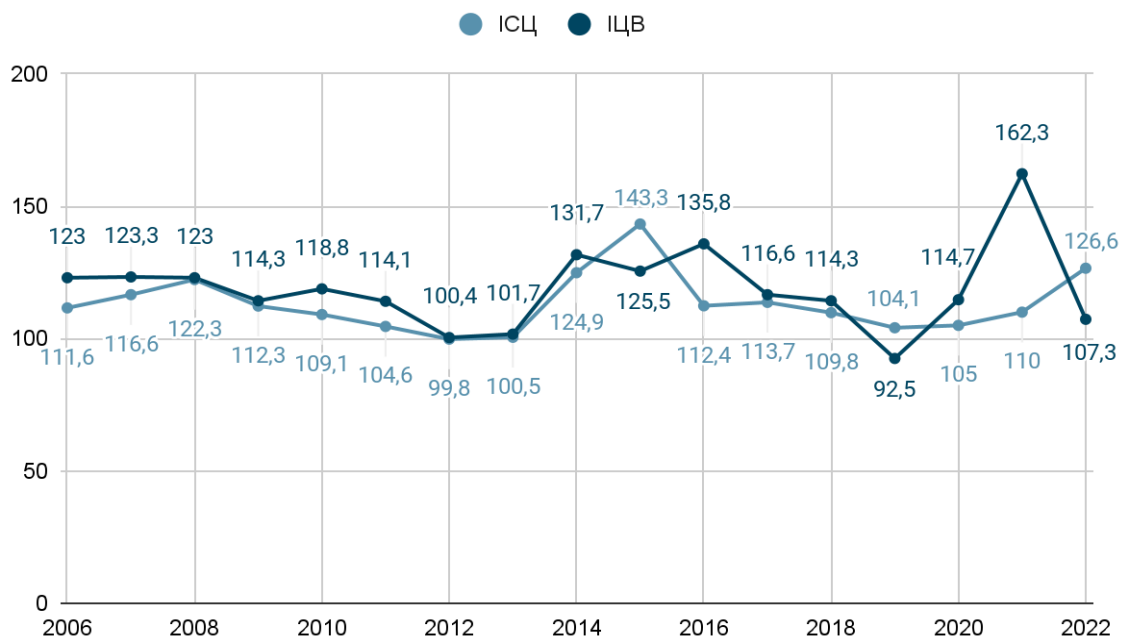

Рисунок 1 – Динаміка Індексів цін споживачів та виробників України 2006 - 2022 рр. [2, 3]

Вчені виділяли чотири основні причини такого стану інфляційних процесів в Україні: *дефіцит державного бюджету;*

фінансування інвестицій держави емісією грошових коштів; глобалізація та збільшення кількості валюти в Україні; інфляційні очікування громадян [1, с.1].

Інфляцію України доцільно дослідити з позиції індексів цін споживачів (далі ІСЦ) та виробників (далі ІЦВ) (рис. 1). Це дозволить охарактеризувати їхню відповідність промисловій та ціновій політиці в економіці.

Проаналізувавши дані з рис. 1 можна прослідкувати, що за нормальних умов в Україні ІЦВ перевищує ІСЦ, проте за виникнення на ринку глобальних змін або надзвичайних ситуацій співвідношення ІЦВ та ІСЦ може досить сильно змінитись.

Варто відзначити, що у воєнні роки фактори (причини) посилення інфляційних процесів не змінилися, водночас дана проблематика стала більш гострою.

НБУ в умовах агресії вдалося зберегти монетарну стійкість. Важливим стабілізаційним фактором всього економічного середовища стала раціональна валютна політика, яка допускала слабку девальвацію гривні, що зменшувало ризики вимивання резервів та утікання капіталів, а також сприяла частковому збалансуванню попиту-пропозиції валюти на готівкових ринках. Також важливе значення має партнерська допомога, яка надходить у вигляді грантів або бюджетного фінансування [5].

Також, нещодавно (2 жовтня 2023р.), НБУ публічно відмовився від політики інфляційного таргетування та оголосив про перехід від режиму фіксованого курсу до так званого режиму «керованої курсової гнучкості».

Перехід до нового режиму є одним з кроків у напрямку валютної лібералізації та повернення до довоєнного режиму роботи валютного ринку [5, 7].

Так, за різними прогнозами у 2024 році індекс інфляції очікується на рівні 108,3-110% [5].

Візуально особливості взаємозв'язку рівня інфляції та динаміки ВВП в Україні можна побачити на рис. 2.

Проаналізувавши дані у рисунку 2 можна прослідкувати, що за нормальних умов в Україні рівень ВВП перевищує рівень інфляції. Проте нестабільність зовнішніх умов (Глобальна фінансова криза 2008р.), внутрішня дестабілізація (2014р., 2022р. - збройна агресія Росії) призводить до зниження темпів зростання ВВП або його скорочення та, водночас, до збільшення рівня інфляції.

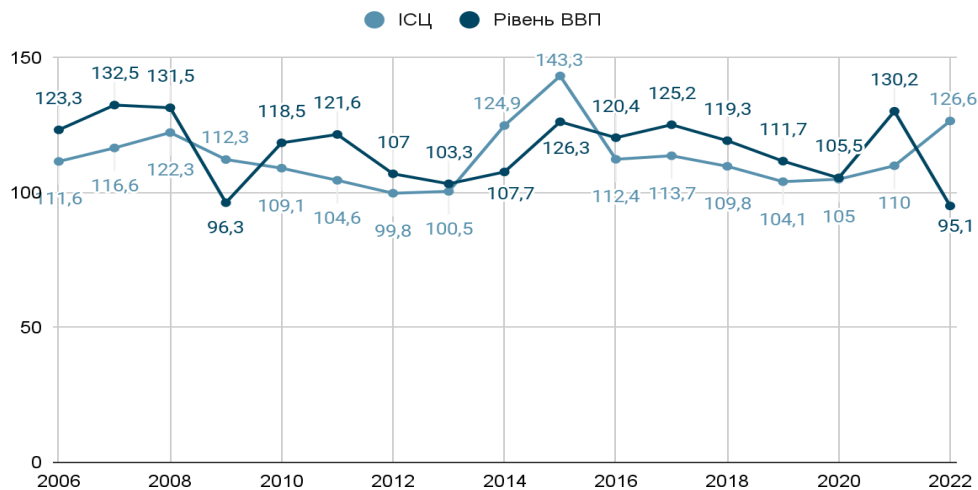

Рисунок 2 – Динаміка Індексів цін споживачів та ВВП України 2006 - 2022 рр. [2, 6]

Можна зробити висновок, що в країні у воєнні роки розроблена зважена монетарна політика. Відтак, Уряд та аналітичні центри прогнозують невелике зростання ВВП у 2024-2025 роки [5, 7]. Темпи зростання різняться, але якщо Україні вдасться закріпити стабілізаційні процеси, то це створить гарну основу для повоєнного відновлення.

Література.

1. Просто про економіку (на основі матеріалів Інфляційного звіту за січень 2023 року). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prosto-pro-ekonomiku-na-osnovi-materialiv-inflyatsiyного-zvitu-za-sichen-2023-roku> (дата звернення: 10.04.2023 р.).
2. Яцко К.О. ІНФЛЯЦІЯ: СУТНІСТЬ, ВИДИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2018. Т. 1, № 5(17). С. 52–53. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/01062018/5660(дата звернення: 10.11.2023).
3. Minfin.com.ua Індекс інфляції в Україні 2023 URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 13.11.2023)
4. Minfin.com.ua Індекс цін виробників URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/prodprice/> (дата звернення: 13.11.2023)
5. Разумков Центр. Від попередніх підсумків 2023 до прогнозу 2024. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/vid-poperednikh-pidsumkiv-2023-do-prognozu-2024>. (дата звернення: 13.11.2023р.).
6. Інфляційний звіт НБУ. Жовтень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q4.pdf?v=5
7. Minfin.com.ua Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні 2023 URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення: 13.11.2023р.).